

Byla C-547/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. liepos 15 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gegužės 13 d.

Kasatorės:

CY

Asociația „Forumul judecătorilor din România“

Kitos kasacinio proceso šalys:

Inspeția judiciară

Consiliul Superior al Magistraturii

Înalta Curte de Casație și Justiție

Pagrindinės bylos dalykas

Kasaciniai skundai, pateikti *Asociația Forumul Judecătorilor din România* (asociacija „Rumunijos teisėjų forumas“) ir CY dėl 2018 m. kovo 28 d. nutarties, kurią priėmė *Consiliul Superior al Magistraturii* (Aukščiausioji teisėjų taryba, toliau – CSM) *Secția pentru judecători în materie disciplinară* (toliau – Teisėjų drausminių bylų skyrius), kuria buvo atmetas asociacijos „*Forumul Judecătorilor din România*“ prašymas leisti įstoti į bylą palaikyti CY reikalavimų, taip pat kasacinis skundas, kurį pateikė CY dėl minėto Teisėjų drausminių bylų skyriaus 2018 m. balandžio 2 d. priimto sprendimo, kuriuo pritarta drausminiams veiksams, kurių jos atžvilgiu ėmėsi *Inspeția Judiciară* (toliau – Teismų inspekcija), taikant jai drausminę nuobaudą – pašalinimą iš teisėjos pareigų.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį prašoma išaiškinti ES sutarties 2 straipsnį, ES sutarties 19 straipsnio 1 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį.

Prejudicinis klausimas

Ar Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis, Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama Konstituciniam Teismui (institucijai, kuri pagal nacionalinę teisę nėra teisminė institucija) imtis veiksmų dėl to, kaip Aukščiausiasis Teismas išaiškino ir pritaikė žemesnės nei Konstitucija teisinės galios teisės aktus, reglamentuojančius teismo kolegijų sudarymą?

Taikomos Sąjungos teisės nuostatos

ES sutarties 2 straipsnis ir ES sutarties 19 straipsnio 1 dalis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis

Taikomos nacionalinės teisės nuostatos

Constituția României (Rumunijos Konstitucija) V antraštinė dalis „*Curtea Constituțională*“ (Konstitucinis Teismas) (142–147 straipsniai) ir III antraštinės dalies „*Autoritățile publice*“ (Valdžios institucijos) VI skyriaus 1 skirsnis „*Autoritatea judecătorească*“ (Teisminės institucijos) (124–126 straipsniai).

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (Įstatymas Nr. 317/2004 dėl Aukščiausiosios teisėjų tarybos), paskelbto nauja redakcija 2012 m. rugsėjo 1 d. *Monitorul Oficial al României, Partea I*, Nr. 628, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 1, 3 ir 37–39 straipsniai, kuriuose įtvirtinta, kad CSM yra teismų nepriklausomumo garantas, ir nustatyta CSM struktūra bei apibrėžiamos jos funkcijos.

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (Įstatymas Nr. 303/2004 dėl teisėjų ir prokurorų statuso), paskelbto nauja redakcija 2005 m. rugsėjo 13 d. *Monitorul Oficial al României, Partea I*, Nr. 826, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais:

- 98 straipsnis, kuriame nustatyta, kad teisėjams ir prokurorams taikoma drausminė atsakomybė už tarnybinių pareigų nevykdymą ir veiksmus, kuriais kenkiama teisingumo vykdymo sistemos įvaizdžiui;
- 99 straipsnio o punktas, pagal kurį drausminis nusižengimas taip pat yra nuostatų dėl atsitiktinio bylų paskirstymo nesilaikymas;

- 100 straipsnio e punktas, kuriame nustatyta, kad teisėjams ir prokurorams gali būti taikoma viena iš drausminių nuobaudų – pašalinimas iš pareigų;
- 101 straipsnis, kuriame nustatyta, kad 100 straipsnyje nurodytas nuobaudas skiria atitinkami CSM skyriai.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (Įstatymas Nr. 304/2004 dėl teismų sistemos organizavimo), paskelbto nauja reakcija 2005 m. rugsėjo 13 d. *Monitorul Oficial al României, Partea I*, Nr. 827, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais:

- 29 straipsnis, kuriame apibrėžtos *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis kasacinis ir teisingumo teismas, toliau – ICCJ) *Colegiul de conducere* (toliau – Valdančioji taryba) funkcijos, kurios apima *Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă* (Reglamentas dėl administracinės struktūros ir darbo organizavimo) patvirtinimą;
- 32 ir 33 straipsniai dėl penkių teisėjų kolegijų su vėlesniais pakeitimais, kuriuos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas analizuoja dalyje, kurioje aptariamas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas.

Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a ICCJ (Reglamentas dėl ICCJ administracinės struktūros ir darbo organizavimo), paskelbto nauja redakcija 2005 m. lapkričio 30 d. *Monitorul Oficial al României, Partea I*, Nr. 1.076, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 28 ir 29 straipsniai dėl penkių teisėjų kolegijų ir vidinės teisėjų skyrimo tvarkos.

2018 m. lapkričio 7 d. **Decisione della Corte costituzionale della Romania n. 685** (Rumunijos Konstitucinio Teismo sprendimas Nr. 685), paskelbtas 2018 m. lapkričio 29 d. *Monitorul Oficial al României, Partea I*, Nr. 1021.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2018 m. balandžio 2 d. sprendimu CSM Teisėjų drausminių bylų skyrius tenkino Teismų inspekcijos skundą, pateiktą CY, *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas) teisėjos, atžvilgiu dėl *Legge n. 303/2004* (Įstatymas Nr. 303/2004) 99 straipsnio o punkte numatyto drausminio nusižengimo ir paskyrė jai nuobaudą – pašalinimą iš teisėjos pareigų.
- 2 Drausminių bylų skyriaus teisėjas nusprendė, kad CY, kuri 2016 m. sausio 22 d. teismo posėdyje, kuriame ji buvo paskirta dalyvauti bylą nagrinėjant konkrečios sudėties teismui, nors atsakingas teisėjas jau buvo pradėjęs ikiteisminį nagrinėjamos bylos tyrimą 2015 m. spalio 30 d. posėdyje (kuriame buvo išklaustyti kaltinamieji ir buvo leista rinkti įrodymus), paskyrė kitą teismo posėdį, neteisėtai

atidėdama sprendimo priėmimą, nurodydama surinkti įrodymus, pakeisti teisinį kvalifikavimą, priimti papildomus kaltinamųjų ir liudytojų pareiškimus, paskirdama žodinį bylos nagrinėjimą ir galiausiai priimdama sprendimą pirmąja instancija – padarė drausminį nusižengimą, numatytą *Legge n. 303/2004* (Įstatymas Nr. 303/2004) 99 straipsnio o punkte, nes buvo rimtai pažeistos nuostatos dėl atsitiktinio bylų paskirstymo.

- 3 2018 m. kovo 28 d. nutartimi Drausminių bylų skyriaus teisėjas atmetė kaip nepriimtina asociacijos „*Forumul Judecătorilor din România*“ pateiktą papildomą prašymą leisti įstoti į bylą palaikyti CY reikalavimų, remdamasis tuo, kad nebuvo įrodytas realaus ir esamo suinteresuotumo buvimas.
- 4 Asociacija „*Forumul Judecătorilor din România*“ ir CY pateikė kasacinius skundus dėl 2018 m. kovo 28 d. nutarties, CY taip pat pateikė kasacinį skundą dėl 2018 m. balandžio 2 d. teismo sprendimo; šiuos skundus į vieną bylą sujungė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (ICCJ).
- 5 *Corte costituzionale* (toliau – Konstitucinis Teismas) 2018 m. lapkričio 7 d. *Decisione n. 685/2018* (toliau – Sprendimas Nr. 685/2018) patenkino Rumunijos vyriausybės ministro pirmininko pateiktą skundą ir nustatė, kad iškilo konstitucinio pobūdžio teisinis konfliktas tarp Parlamento ir ICCJ dėl ICCJ valdančiosios tarybos priimtų sprendimų, pradedant Sprendimu Nr. 3/2014, pagal kurį atsitiktine tvarka buvo paskirti tik 4 iš 5-ių penkių teisėjų kolegijų narių, o tai prieštarauja *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004), iš dalies pakeisto ir papildyto *Legea nr. 255/2013* (Įstatymas Nr. 255/2013), 32 straipsnio nuostatomis. ICCJ buvo nurodyta kuo greičiau atsitiktine tvarka paskirti visus penkių teisėjų kolegijų narius.
- 6 Priėmus šį sprendimą ir vadovaujantis 2018 m. lapkričio 8 d. ICCJ valdančiosios tarybos Sprendimu Nr. 137, 2018 m. lapkričio 9 d. atsitiktine tvarka buvo paskirti visi penkių teisėjų kolegijų nariai 2018 metams.
- 7 2018 m. lapkričio 29 d. paskelbus Sprendimą Nr. 685/2018, CSM Teisėjų drausminių bylų skyrius savo 2018 m. gruodžio 5 d. Sprendimu Nr. 1367 priėmė nuostatas, „kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi [Sprendime Nr. 685/2018] nustatytų reikalavimų“;
- 8 Laikydamosi 2018 m. gruodžio 5 d. CSM Teisėjų drausminių bylų skyriaus priimto Sprendimo Nr. 1367, bylą nagrinėjanti kolegija, kurios sudėtis nustatyta ICCJ valdančiosios tarybos 2018 m. lapkričio 8 d. Sprendimu Nr. 137, 2018 m. gruodžio 10 d. nutartimi įsakė išbraukti bylą iš registro, atsižvelgdama į nuostatas dėl atsitiktinio bylų paskirstymo kolegijai, kurios sudėtis bus nustatyta atsitiktine tvarka pagal CSM patvirtintas taisykles, vadovaujantis minėtu teismo sprendimu.
- 9 2018 m. gruodžio 13 d. ICCJ būstinėje atsitiktine tvarka buvo paskirti penkių teisėjų kolegijų nariai 2018 metams pagal 2018 m. gruodžio 5 d. CSM Teisėjų drausminių bylų skyriaus priimtą Sprendimą Nr. 1367, ir nagrinėjama byla

atsitiktine tvarka buvo paskirta 3-iojo civilinių bylų skyriaus penkių teisėjų kolegijai, sudarytai 2018 metams (kolegijai, kuri pateikė prejudicinį klausimą).

- 10 Sujungtose bylose kasatorė CY remiasi neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu dėl teismo kolegijų sudėties nustatymo (atsižvelgiant į tai, kad byla turėjo būti perduota 2019 metams nustatytos sudėties teismui), neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu dėl CSM Teisėjų drausminių bylų skyriaus priimto 2018 m. gruodžio 5 d. Sprendimo Nr. 1367 ir 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo Nr. 1535, taip pat dėl ICCJ valdančiosios tarybos priimtų sprendimų Nr. 2/2019, Nr. 157/2018 ir Nr. 153/2018, neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu dėl kitos kasacinio proceso šalies Teismų inspekcijos atstovavimo ir prieštaravimu dėl *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnio ir *Ordonanța Guvernului nr. 77/2018 (Decreto legislativo n. 77/2018)* (Įstatyminis dekretas Nr. 77/2018) 32 straipsnio nuostatų atitikties Konstitucijai.
- 11 2019 m. vasario 11 d. kasatorė CY prie bylos pridėjo prašymą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 12 CY tvirtina, kad Konstitucinis Teismas viršijo savo kompetencijos ribas ir pažeidė CY teisę į teisingą bylos nagrinėjimą. Iš tikrųjų, jeigu Konstitucinis Teismas nebūtų įsikišęs į Aukščiausiojo Teismo veiklą, byla nagrinėjančios kolegijos tęstinumo principas nebūtų pažeistas, ir byla būtų buvusi tinkamai priskirta vienai iš penkių teisėjų kolegijų, sudarytų pagal *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnį, 2019 metams.
- 13 Be to, priėmus *Legea nr. 207/2018* (Įstatymas Nr. 207/2018), kuriuo iš dalies keičiamas *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004), nacionalinės teisės aktų leidėjas nustatė, kad kolegijas, nagrinėjančias bylas, susijusias su teisėjų atsakomybe, gali sudaryti tik teisėjai, besispecializuojantys toje srityje. Į kolegijos sudėtį įtraukiant teisėjus, kurie nėra įgiję specializacijos teisėjų atsakomybės srityje, pažeidžiamos įstatymo nuostatos, todėl laikoma, kad sudarytos teisėjų kolegijos veikla prieštarauja teisės aktuose nustatytiems garantijoms.
- 14 CSM priėmė keletą administracinių sprendimų, kuriais, viena vertus, nusprendė įsteigti tris penkių teisėjų kolegijas ir, kita vertus, tęsti kolegijų, sudarytų atsitiktine tvarka 2018 m. gruodžio 13 d., veiklą taip pat ir 2019 metais, nors nacionalinėje teisėje numatyta, kad einamiesiems metams penkių teisėjų kolegijų sudėtis bus nustatoma atsitiktine tvarka metų pradžioje. Konkrečios sudėties kolegijai viršijus įstatyme nustatytą veiklos laikotarpį, pažeidžiama [Europos žmogaus teisių] konvencijos 6 straipsnio 1 dalis ir atitinkamai Chartijos 47 straipsnis, o tai turi įtakos ES sutarties 2 straipsnio taikymui.
- 15 CSM, kuri yra administracinis organas, įpareigodama aukščiausiąjį teismą imtis konkrečių veiksmų, pažeidė teisinės valstybės principą, tuo pakenkdama

teisingumo vykdymo nepriklausomumo ir nešališkumo principams, kurių laikymąsi visada turi prižiūrėti teisės aktuose nurodytas teismas.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prašyme apibendrina teisinių nuostatų, susijusių su penkių teisėjų kolegijomis, raidą.
- 17 Penkių teisėjų kolegijos pirmą kartą buvo įtrauktos į nacionalinės teisės aktus *Legge nr. 202/2010* (Įstatymas Nr. 202/2010), kuriuo iš dalies pakeisti *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 ir 33 straipsniai. Šios baudžiamųjų bylų ir ne baudžiamųjų bylų skyrių teisėjų kolegijos sudaromos atskirai nuo ICCJ skyrių ir vykdo teisminės kontrolės įgaliojimus kaip aukščiausioji teisminė instancija. Kiekvienų metų pradžioje kolegijos narius paskirdavo ICCJ pirmininkas ir šioms kolegijoms vadovaudavo ICCJ pirmininkas, pirmininko pavaduotojas arba skyriaus pirmininkas.
- 18 2010 m. lapkričio 25 d. Sprendimu Nr. 24 ICCJ valdančioji taryba, iš dalies pakeisdama ICCJ Reglamentą dėl ICCJ administracinės struktūros ir darbo organizavimo, nustatė taisyklę, kad keturių kitų penkių teisėjų kolegijos narių, išskyrus pirmininką, paskyrimas atliekamas ne naudojantis diskrecija, o atsitiktine tvarka.
- 19 *Legge n. 255/2013* (Įstatymas Nr. 255/2013) buvo iš dalies pakeistas *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) dėl teismų sistemos organizavimo 32 straipsnis, kuriame įtvirtinta taisyklė dėl penkių teisėjų kolegijų narių skyrimo atsitiktine tvarka.
- 20 Dėl aiškių neatitikimų tarp *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnio 5 dalies, kurioje nustatyta, kad „penkių teisėjų kolegijai pirmininkauja [ICCJ] pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas, jeigu jie įeina į kolegijos sudėtį pagal 4 dalį, baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas arba vyriausias pagal amžių narys, atsižvelgiant į aplinkybes“, ir to paties įstatymo 33 straipsnio 1 dalies, kurioje nustatyta, kad „[ICCJ] pirmininkas arba, jam nesant, pirmininko pavaduotojas pirmininkauja jungtiniams posėdžiams, penkių teisėjų kolegijai ir bet kuriai kolegijai skyrių lygmeniu, kai dalyvauja bylos nagrinėjime“, 2014 m. sausio 28 d. ICCJ valdančioji taryba priėmė Sprendimą Nr. 3, kuriuo iš dalies keičiamas ir papildomas Reglamentas dėl ICCJ administracinės struktūros ir darbo organizavimo, nustatydamas, kad *penkių teisėjų kolegijoms, atsižvelgiant į aplinkybes, pirmininkauja pirmininkas, pirmininko pavaduotojai, baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas arba vyriausias pagal amžių narys*, o atsitiktinė tvarka sudarant šias kolegijas taikoma tik kitiems keturiems nariams.
- 21 *Legge n. 207/2018* (Įstatymas Nr. 207/2018), kuriuo iš dalies pakeistas *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnis, palikta galioti taisyklė, pagal kurią kiekvienų metų pradžioje ICCJ valdančioji taryba patvirtina penkių teisėjų

kolegių skaičių ir sudėtį, ir pašalinti ankstesni netikslumai, numatant, kad atsitiktinė tvarka turėtų būti taikoma visiems penkių teisėjų kolegijos nariams.

- 22 Pakeitus įstatymo nuostatas, 2018 m. rugsėjo 4 d. ICCJ valdančioji taryba priėmė Sprendimą Nr. 89/2018, kuriame nurodyta, kad „*išanalizavusi Legge n. 304/2004 (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnio nuostatas <...>, susijusias su penkių teisėjų kolegijų veikla, savo narių balsų dauguma nusprendžia, kad naujojo įstatymo nuostatos yra specialios organizacinės taisyklės, susijusios su teismo sudėtimi, kuri nustatoma „kiekvienų metų pradžioje“, ir, nesant pereinamojo laikotarpio taisyklių, taikomos nuo 2019 m. sausio 1 d.*“
- 23 Tokiomis aplinkybėmis Konstitucinis Teismas, į kurį kreipėsi Rumunijos Vyriausybės ministras pirmininkas, priėmė 2018 m. spalio 2 d. Sprendimą Nr. 685/2018, kuriame, be kita ko, konstatavo, kad „*turint omenyje konstitucinės teisės požiūriu neteisėtus [ICCJ] per valdančiąją tarybą atliktus veiksmus, kurie dėl savo pobūdžio negali užtikrinti tinkamo teisinės sistemos, susijusios su penkių teisėjų kolegijų veikla, atkūrimo, pareiga priimti esminius sprendimus, susijusius su įstatyme numatytu teisėjų kolegijų sudarymu, ir užtikrinti jų vykdymą tenka [CSM] Teisėjų drausminių bylų skyriui, atsižvelgiant į jo konstitucines ir teisines prerogatyvas <...>.*“
- 24 Po šio sprendimo CSM priėmė 2018 m. gruodžio 5 d. Sprendimą Nr. 1367 ir 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimą Nr. 1535. Laikydamasis šių sprendimų, ICCJ atsitiktine tvarka sudarė naujas teisėjų kolegijas 2018 metams, bet jų veikla buvo tęsiama ir 2019 metais, nors iki 2018 m. pabaigos priskirtose bylose nebuvo imtasi jokių veiksmų, kadangi buvo atsisakyta iki to meto galiojusios aukščiausiojo teismo jurisprudencijos, pagal kurią tais atvejais, kai byla nagrinėjanti kolegija, sudaryta vieniems metams, nesiima jokių veiksmų konkrečioje byloje iki metų pabaigos, kolegijos sudėtis yra keičiama ir byla paskiriama teisėjui, atsitiktine tvarka paskirtam naujiems kalendoriniams metams.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad vertinant Konstitucinio Teismo veiksmų suderinamumą su ES sutarties 2 ir 19 straipsniais ir Chartijos 47 straipsniu, kyla daugialypių problemų.
- 26 Pirmą problemą yra susijusi su Konstitucinio Teismo statusu ir jo padėtimi valstybės valdžios institucijų sąraše. Iš tikrųjų, Konstitucinis Teismas nėra teisminė institucija, nes jis nėra teismų sistemos dalis, ir skiriant jo narius svarbus politinis aspektas, nes Rumunijos Konstitucijos 142 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad iš devynių Konstitucinio Teismo narių „*tris teisėjus skiria Deputatų Rūmai, tris teisėjus skiria Senatas ir tris – Rumunijos Prezidentas*“. Todėl institucijoje, kuri turėjo priimti sprendimą dėl iškilusio konstitucinio konflikto tarp teisminės valdžios ir įstatymų leidžiamosios valdžios institucijų, šešis narius paskyrė įstatymų leidžiamoji valdžia, o teisminės institucijos niekaip neprisidėjo prie institucijos, kuri išsprendė konfliktą, formavimo.

- 27 Antra problema, kylanti dėl konstitucinio pobūdžio teisinio konflikto su įstatymų leidžiamąja valdžia nustatymo procedūros yra susijusi su asmenimis, kurie gali inicijuoti tokią procedūrą. Pagal Rumunijos Konstitucijos 146 straipsnio d punktą procedūra inicijuojama tik Rumunijos Prezidento, vieno iš dviejų rūmų pirmininkų, ministro pirmininko arba CSM pirmininko prašymu.
- 28 Atsižvelgiant į tai, kad teisės akto neteisėtumo ir konstitucinio pobūdžio konflikto su įstatymų leidžiamąja valdžia atskyrimas yra labai neaiškus, nustatytoms teisės subjektų kategorijoms gali būti suteiktos administracinio skundo pateikimo galimybės arba teisinės gynybos priemonės, analogiškos teisminėse institucijose taikomoms priemonėms.
- 29 Galima teigti, kad šiuo atveju tai yra valdžios institucijos, siekiančios viešojo intereso, tačiau, kita vertus, pažymėtina, kad, išskyrus CSM pirmininką, kiti veiksmų subjektai yra politinio pobūdžio institucijos. Susiejant šį aspektą su politikų dalyvavimu skiriant Konstitucinio Teismo narius, sudaromos sąlygos pasinaudoti tokia spraga ir kištis į teisingumo vykdymo veiklą dėl politinių tikslų ar siekiant kai kurių politiškai įtakingų asmenų interesų. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad ministras pirmininkas įsikišo, todėl buvo priimtas Sprendimas Nr. 685/2018, tuo metu, kai Deputatų Rūmų pirmininkas, kuris taip pat ėjo valdančiosios partijos pirmininko pareigas, buvo kaltinamasis baudžiamojame bylose, kuri buvo paskirta nagrinėti penkių teisėjų baudžiamųjų bylų skyriaus kolegijai.
- 30 Trečia problema yra susijusi su teisminės valdžios ir įstatymų leidžiamosios valdžios institucijų veiksmų / įsikišimo „neteisėtumo“ ir „konstitucinio pobūdžio konflikto“ atskyrimu. Remiantis Konstitucinio Teismo jurisprudencija, „teisminės valdžios ir įstatymų leidžiamosios valdžios institucijų „konstitucinio pobūdžio teisinis konfliktas““, kuris neapibrėžtas Konstitucijoje ar teisės aktuose, reiškia konkrečius aktus ar konkrečius veiksmus, kuriais viena ar daugiau valdžios institucijų prisiima įgaliojimus, funkcijas arba kompetenciją, kurie, remiantis Konstitucija, priklauso kitoms valdžios institucijoms, arba valdžios institucijų, kurios pareiškia neturinčios kompetencijos, neveikimą arba atsisakymą vykdyti tam tikrus veiksmus, kurie sudaro jų pareigų dalį.
- 31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad problematiška vadovautis tokiu bendru požiūriu sprendžiant konstitucinio pobūdžio teisinį konfliktą su įstatymų leidžiamąja valdžia. Teisminės ar administracinės veiklos srityje teisminėms institucijoms nuolat tenka aiškinti ir taikyti teisės aktų leidėjo priimtus teisės aktus. Taigi neatitiktis tarp teisėjų pateikto aiškinimo ir teisės aktų leidėjo ketinimų patenka į „neteisėtumo“ sąvokos turinį. Teismo sprendimas, prieštaraujantis įstatymui, yra neteisėtas sprendimas, o administracinis aktas, prieštaraujantis įstatymui, yra neteisėtas aktas ir nereiškia „konstitucinio pobūdžio teisinio konflikto su įstatymų leidžiamąja valdžia“. Tokiais atvejais galima imtis teisių gynimo priemonių arba, atitinkamais atvejais, pateikti administracinį skundą.

- 32 Konstitucinis Teismas priekaištauja ICCJ dėl to, kad Valdančioji taryba, priimdama Sprendimą Nr. 3/2014 ir Sprendimą Nr. 89/2018, perėmė teismų veiklos sričiai priklausančias aiškinimo funkcijas, t. y. teismų kolegijų funkcijas, taip pat tvirtina, kad Valdančiosios tarybos pateiktas teisės aktų nuostatų aiškinimas prieštarauja teisės aktų leidėjo ketinimams. Konstitucinio Teismo nuomone, tokie veiksmai yra aukščiausiojo teismo piktnaudžiavimas savo įgaliojimais.
- 33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, viena vertus, sunku suprasti, kuo remdamasi Valdančioji taryba perėmė aiškinimo funkcijas, kurios priklauso teisėjų kolegijoms. Akivaizdu, jog atsižvelgiant į tai, kad Valdančioji taryba pagal įstatymus turėjo įgaliojimus sudaryti penkių teisėjų kolegijas, tą užduotį buvo galima vykdyti tik aiškinant atitinkamas teises nuostatas. Teisėjų kolegijoms negalėjo būti suteikta diskrecija aiškinti *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnio nuostatų, nes chronologiniu požiūriu pirmiausia reikėjo tokias kolegijas sudaryti, o tai buvo Valdančiosios tarybos užduotis.
- 34 Valdančioji taryba negalėjo objektyviai spręsti, ar aiškinti *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnio nuostatas ar ne; ji tik galėjo rinktis iš skirtingų tokio teisės akto teksto aiškinimų.
- 35 Aptariant aiškinimą, kurį pasirinko Valdančioji taryba, priimdama Sprendimą Nr. 3/2014, pastebima akivaizdžių netikslumų 32 straipsnio 5 dalyje, kaip ji išdėstyta *Legge n. 255/2013* (Įstatymas Nr. 255/2013) redakcijoje; pažodinis šios dalies aiškinimas buvo nepagrįstas, nes galėjo lemti diferencijuotą požiūrį, viena vertus, į ICCJ pirmininko ir pirmininko pavaduotojo, ir, kita vertus, į baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko bei vyriausio pagal amžių nario poziciją. Tai, kad tuo atveju, kai taisyklė buvo neaiški ir prieštaringos nuostatos turėjo būti suderintos, Aukščiausiasis Teismas per Valdančiąją tarybą pasirinko konservatyvų aiškinimą, pagal kurį pirmenybė teikiama įstatymo turiniui, kuris yra artimiausias pirmiau galiojusiame teisės akte numatyti nuostatai, negali būti vertinama kaip tyčinis veiksmas, kuriuo siekiama paneigti teisės aktų leidėjo ketinimus.
- 36 Be to, Konstitucinis Teismas atmetė Aukščiausiojo Teismo pateiktą aiškinimą, priimdamas savo sprendimą dėl neaiškių įstatymo nuostatų suderinimo, kuriuo teisės aktų leidėjo atliktą patikslinimą, susijusį tik su ICCJ pirmininku ir pirmininko pavaduotoju, pritaikė ir baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkui.
- 37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tvirtina, kad Konstitucinio Teismo pateiktas *Legge n. 304/2004* (Įstatymas Nr. 304/2004) 32 straipsnio redakcijos, galiojusios priėmus *Legge n. 207/2018* (Įstatymas Nr. 207/2018), aiškinimas, yra nepriimtinas ir pabrėžia, kad nėra jokios priežasties manyti, jog Aukščiausiasis Teismas „privertė“ laikytis savo pozicijos ir „sistemiškai priešinosi“ teisės aktų leidėjo ketinimams. Vien tai, kad Aukščiausiasis Teismas veikė nuosekliai, vadovaudamasis pradiniu aiškinimu, nes per ketverius metus

teisės aktų leidėjas nesiėmė veiksmų, kad išaiškintų savo ketinimus, negali būti painiojamas su *sisteminu* teisės aktų leidėjo valios neigimu.

- 38 Šiuos patikslinimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo dėl to, kad Konstitucinis Teismas grindė neteisėtumo ir konstitucinio pobūdžio konflikto su įstatymų leidžiamąja valdžia atskyrimą tuo, kad buvo tyčia ir sistemingai prieštaraujama teisės aktų leidėjo ketinimams. Konstitucinis Teismas nurodo „sistemingą [ICCJ] požiūrį, paremtą esminėmis prielaidomis, kurios prieštarauja valdžių padalijimo principui“.
- 39 Prašymu priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo prašoma, visų pirma, pateikti „teisinės valstybės“ sąvokos, nurodytos ES sutarties 2 straipsnyje, išaiškinimą, remiantis ES sutarties 19 straipsniu ir Chartijos 47 straipsniu, t. y. išaiškinti, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos šioje byloje, valstybės narės aukščiausiojo teismo veiklai gali būti taikoma kontrolė ir sankcijos įsikišant tokiai institucijai kaip Rumunijos Konstitucinis Teismas.
- 40 Be to, atsižvelgdamas į tai, kad Konstitucinis Teismas nėra teisminių institucijų sistemos dalis ir nevykdo teismo funkcijų, tačiau jis vis dėlto nurodė perduoti Aukščiausiajai teisėjų tarybai (CSM) teisminės institucijos įgaliojimus, kurie pagal įstatymą priklausė ICCJ, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad savavališkas įsikišimas, kuriuo vykdoma ICCJ veiklos teisėtumo priežiūra, paneigiant teisėtas teismines procedūras (administraciniai skundai, procesinės išimties, taikomos nagrinėjant konkrečią bylą, ir pan.), gali turėti neigiamą poveikį ne tik teisminių institucijų nepriklausomumui, bet ir teisinės valstybės principų laikymuisi, remiantis tokia prasme, kokią Europos Sąjungos Teisingumo Teismas teikia šiai ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintai sąvokai.